

Redacțiunea Administrațiunii
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Brisozi neștrănuți nu se pri-
mesut. Manuscrise nu se re-
trimite!

Birourile de circulație:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primește în Viena
Eudolf Moss Haasenstein & Volger
(Otto Haas), "Levi Schalk, Alois
Horná I. M. Dukas, A. Oppel, J. Don-
sborg" în Suțușu: A. V. Gold-
berger Anon Haas, K. K. Bernat;
în Frankfurt: G. L. Dorn; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiilor: o serie
garmoniu pe o colonă 6 cr.
și 80 cr. simbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 80 ani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIII

"Gazeta" este în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumesc în toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la ad. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dăruirea în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 211.

Brașov, Vineri 21 Septembrie (3 Octombrie)

1890.

La adresa antisinodanilor.

I

Brașov, 20 Septembrie st. v.

Așa se vede că în lupta, ce s'a încinsu între Sinodan și anti-sinodan în cestiunea gimnasiului din Beiuș, cei din urmă au rămasu deocamdată învingători.

N'a pututu să rămână neobservat din partea cetitorilor noștri, cu ce aeru de triumfant vine acum unul din reprezentanții partidei Laurănesci să constate în răspunsul său din nr. 204, 205 și 210 ai „Gazetei“, că Sinodanii s'ar fi datu legați în ședința faimosului consistoriu plenar din Oradea-mare.

Sinodanii — ăce acestu domn — au tăcutu atunci, când trebuiau să vorbescă, ei nu și-au valorat ideile desfășurate în publicu, atunci când a fostu timpul, în consistoriulu plenar.

Nu se pôte nega, că acestu argumentu pare a pleda puternicu în favoarea anti-sinodanilor și până la unu punctu ăre-care trebuie să le dăm dreptate și să ădicem și noi: de ce nu și-au ridicat Sinodanii vocea în sinulu consistoriului plenar, spre a apăra acolo înainte Episcopulu și a sfetnicilor săi principii pentru cari mai înainte — după însași mărturisirea anti-sinodanulu L. M. — au știutu să câștige consențimântulu întregi diecese, declarându preoțimea în conferențele districtuale că se alătură la aceste principii?

Tăcerea Sinodanilor în momentulu decisiv ar fi în adevăr unu enigmă greu de-a se deslega, decă nu s'ar fi întemplat și cu ei ceea ce s'a întemplat cu bētrānulu Zacharia, când i s'a arătat vedeniă în templu și a rămasu mut.

Au rămasu muți aderenții principiloru sinodane după ce li s'a vestit hotărârea neștrănutată a capulu diecesei în așa numitul „Esposu“, prin care s'a tăiatu cu totul firulu discușiunii.

Insuși anti-sinodanulu L. M. ne spune în corpondența sa din nr. 154 alu „Gazetei“, despre care ne-a asigurat repetit, că este „fide demn“, adecă demn de credință, că Ilustritatea Sa Episcopulu a cetit „Esposulu“ seu cu scopu „ca să se pună odată capetū disputelor.“

Acelaș anti-sinodan ne spune, că „Esposulu“ a fostu introdusu cu o filipică în contra acelora, cari au criticat în publicu atitudinea guvernulu diecesan, adecă în contra Sinodanilor, cari n'au fostu mulțamiți cu modul de procedere în cauza gimnasiulu din Beiuș, și că Episcopulu s'a plānsu, că a fostu personalu ofensat prin „denunțaiuni“ diaristice.

Va să ădică dela începutu s'a tăiatu firulu discușiunii în consistoriulu plenar, pindu-se cestiunea pe teremulu încrederei față cu persoana Episcopulu, care tot odată a declarat categoricu, că nu se va abate dela linia sa de procedere.

Nu voim să luăm în apărare atitudinea Sinodanilor în consistoriulu plenar, constatăm însă împreună cu raportulu „fide demn“, că au fostu „frapați“ de enunțaiuni Episcopulu și vedend că se pune cestiunea de încredere, pe care nu i-au denegat' o niciodată archiepiscopulu lor și care nu stă în legătură cu cestiunea Sinodulu, au amuțit.

Intrebăm acum, că ăre totu acestu rezultat s'ar fi dobândit, decă s'ar fi lăsatu cursu liberu discușiunii și decă nu s'ar fi

identificat dela începutu persoana cu cauza?

Înainte de „esposu“ Sinodanii de sigur și-ar fi desfășurat vederile loru principiare, după „esposu“ însă opoșițiunea lor putea să fiă interpretată ca o resvritire pe față în contra Episcopulu, mai cu semă ținend contu de faptul, că totă diecesa fusese alarmată, nu prin conferențele preoțesci și apelurile sinodanilor, ci prin terorismulu ce l'au desfășurat anti-sinodanii, cari căutau prin toate unghiurile pe autorii apelurilor și a corpondențelor din gazete, ca să-i tragă la răspundere,

Astfelu numai ne putem esplica faptul ce l'au înregistrat c'unu aeru victoriosu anti-sinodanulu L. M.: că „după cetirea esposulu nimeni n'a vorbitu pentru Sinodu în cauza gimnasiulu“ și că „cei ce s'au luptat pentru Sinodu... s'au retras și au lăsat, ca așa ădicend totu clerulu, care s'a grupat pe lângă principii lor, cu rușine să se retrag.“

Departu de noi de a voi să presupunem cu totu adinsulu dela o parte seu și numai dela unii din membrii consistoriulu plenar, că în fața espuneri Episcopulu ar fi adusu unu felu de „sacrificiu delu intelectu.“ Pôte că cei ce au aderat la votulu conferențelor preoțesci s'au convinsu, că cererea lor nu este oportună seu nu este timpul încă ca să se realizeze.

Trebue să protestăm însă în contra afirmării anti-sinodanulu, că atitudinea părinților consistoriulu a pututu face să cadă principiulu, ce s'a apărat în adunările clerulu diecesei și că în urma ei acestu cleru a trebuit să se retrag cu rușine.

Puțin respectu au anti-sinodanii de puterea principiloru ade-

vărate și măntuitoare și de demnitate preoțimei române, decă, în beția triumfulu loru aparentu, vorbesc cu atăta dispreț de ele, ca și de o haină, pe care omulu o pôte îmbrăca și desbrăca după cum suflă vântulu afară, mai rece ori mai cald.

Nu, domnilor anti-sinodan, nici principiulu n'a cădutu, nici clerulu care l'ă apără nu s'a retras cu rușine. Ați isbitu numai a face ca deocamdată să nu se pôte realiza dorința ferbinte a acestuia.

Atăta e totu ce ați dobândit și viitorulu celu mai apropiat va arăta, decă bine seu rău ați lăcrat și decă nu v'ă va păre încă rău, că n'ați ascultat de vocea clerulu și a poporulu!

DIN AFARĂ.

Situația în Erzerum.

O telegramă din Londra spune, că din Erzingian sosesc sciri, că situația în Erzerum e foarte serioasă. La granițe se continuă mereu concentrarea trupelor rusești. Se ădice că 72,000 ostași sunt concentrați. Locuitorii se tem de-o invasiune a Rușilor pe teritorulu turcescu. În Erzingian sosesc în fiecare zi familii europene din Erzerum, cari emigrează din cauză, că se tem, că populațiunea va fi în curend măcelărită în masse.

Nou ministru de rēșbolu germanu.

O scire din Berlinu asigură, că împăratulu Wilhelm a numit ministru de rēșbolu pe generalulu Kaltborn-Stahan. „Reichsanzeiger“ va publica în curend această numire. Se mai ădice, că se va retrage din postul seu și contele Waldersee; următorulu lui va fi generalulu Lescinsky.

Crisa în Portugalia.

Sciri sosite din Lissabon spun, că starea acolo continuă a fi totu critică. În cercurile curții domnesce o disordine

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(3)

Din viața pictorilor.

III.

Don Diego Velasquez de Sylva.

Desvoltarea picturii spaniole stă cu totul izolată în istoria artelor. Până când în Germania, din cauza multor greutăți și a simpatiei față de stilulu bizantin, și în Italia din lipsa unei direcțiuni permanente, nu a pututu înainta, decătu cu încetul și treptat, până atunci pictura în Spania, deși târziu, der deodată și-a ajuns culmea perfecțiunii sale, însă pe câtu de curend a ajuns'o, pe atâtu de ușor a și pierdut'o.

Herrera, Pacheco, Pereda, au pregătit numai calea lui Alonso Cano, Juan de Castillo și lui Rodriguez; tocmai așa apărură ei ca și Wohlgemuth, Hemling și Kranach în Germania, ca și Cimabue, Giotto, Toma de Guido și tovarășii săi până la Leonardo da Vinci în Italia. Ei numai au precegetat unu viitoru strălucit, der de vedutu nu l'au pututu vedea.

Când în Germania Rubens, Rembrand; în Italia Raphael, Tizian și Cor-

regio se luptau pentru nemurire, în Spania, abia cunoscută încă, apăr în totă mărimea sa unu nume; acestu nume a fostu *Don Diego Velasquez de Sylva*.

Pictura spaniolă, fără îndoială, și-a ajuns culminațiunea sa în Velasquez, și după elu mândria națională numai Murillo a putut'o susține.

Viața lui Velasquez întru adevăr a fostu demnă de unu artistu. Emulațiune, gloriă, distincțiune, toate-tote au avut rol în viața lui. Elu a fostu artistu productiv, elu a datu lumii opere și artiști; unicu în felulu seu, elu stă în istoria artelor ca o întemplant originală.

Velasquez a avut nenumărați discipuli; pe timpul seu totu sufletulu doritoru de artă mergea la elu. Tinērul artistu își purta oficiulu de magistru cu mare dibăciă, numele, renumele și gloria învățăcelor săi din ce în ce a crescut.

Velasquez a fostu inexhauribil în invențiunile sale poetice; nu odată idea sa cea mai frumoasă o preda discipulilor săi, și dintre ei acela se simția mai fericit, care putea cuprinde mai claru idea marelui magistru.

Între discipulii străluciți, — fii gran-

ților, — cari cercetau școala favoritulu regelu și artistulu, se putea vedea unu micu arap, cu față tristă, care ca și solavulu marelui magistru, îndeplinea serviciile cele mai de jos ale magistru și discipulilor lui.

Abia după patru ani — de când și-a deschis școala sa, — s'a întemplat, că unu sclav bētrān în meșu-de-nopte trezind din somn pe magistru, îl rugă ferbinte, ca să cumpere pe rulu seu, căci elu e persecutat, — și cu prețulu acestu pruncu s'ar pute mântui. Velasquez chiar avea lipsă de unu servitor, dreptu aceea cu bucuria primi ofertulu; — numai a treia zi a știut, că bētrānulu arap a fostu solavulu desertat alu unui nobil Spaniol, pe care acum îl cercă pretutindenea, der înzadar, — părintele și-a vëndut fiulu și cu prețulu lui a scăpat.

Pe Juan — acesta era numele miculu arap — în grabă l'au și descoperit, și decă îi era altulu stăpān și nu Velasquez, sigur că o păția pentru bētrānulu arap, așa însă artistulu îndesat și mulcom pe nobilulu pretensiv cu o pictură a sa și Juan a rămasu la Velasquez.

Trecură mai mulți ani. Spiritulu

necultivat, neînvățat alu băiatulu, și-a aflatu obiectu de ocupațiune. În continuu sta totu pe lângă pictori și picturi și acesta a avut mare influință asupra lui, căci și elu a prinsu penelulu în mână. Odată Velasquez veni mai de timpuriu în laborator și vedu pe Juan lucrând ceva înaintea unei stavile. Pictura și desemnul trebuie, că a fostu unu ce de totu rău, căci Velasquez l'ă împinse cu mână.

„Dapartă-te, Juan! Penelulu nu-i pentru mâna solavulu.“

Băiatulu se retrase înspăimântat.

— „O magistre! multu mi-ar mai plăce să sciu depinge!“

„Ce? A sed între fii grandilor. Vai, tu ambițiosule, ce voesci să fi? Herrera, Cano seu dōră chiar Velasquez?“

— O, stăpāne, și decă aș pute să fiu acela, totuși nu aș înceta a fi sclavulu lui Velasquez.“

„E bine, imi place de tine, băete, der mai bine nici să nu visezi despre acestea. Pregătitu-mi-ai vāpselle?“

— „Aci sunt,“ răspuse băiatulu suspinând.

„Și pentru-ce atăta colōre violetă?“

ne mai pomenită și nimeni nu scie din câțori să se apere și ce să încorpă. Organele dătătoare de tonă se gândesc serioasă la aceea, ca să roge pe guvernul din Madrid, ca în casă de lipsă să intervină cu puterea armată, pentru a face sfârșit turburărilor din Portugalia și să ajute dinastici a scăpa de actuala crisisă.

O convorbire despre Bulgaria.

Intr'o convorbire ce-a avut'o Tatiocof cu Stambulov în Sofia, cel dintâu a discurs despre Bulgaria următoarele:

Rusia a pus basă independenței Bulgariei și unirii ei naționale. Tractatul dela Berlin însă a zădărnicit acestu planu alu liberatorului prin aceea, că a adus pe Bulgaria în raport de suzeranitate cu Pôrta și a dat marilor puteri mână liberă de-a se mesteca în afacerile bulgare. În urma acesta națiunea bulgară nu s'a simțit stăpână în propria sa casă. Tractatul dela Berlin este isvorul nesecat al tuturor conflictelor și amestecurilor din afară în afacerile țerei. Națiunea bulgară însă scie, că Rusia e nevinovată în lucrul acesta, fiindcă a voit să facă pentru binele Bulgariei forțe multă, dăr în urmă a trebuit să se retragă, după-ce i-s'a făcut opoziția din partea Europei aliate.

La acestea răspunde Stambulov, că Rusia a ridicat în picioare Bulgaria, a înarmat'o și i-a dat sistemă; ce-ar fi trebuit să mai facă aceea e treaba noastră, dize șeful guvernului bulgaru. Națiunea bulgară ar trebui să scuture de pe ea lanțurile ce i-le-au încărcat Europa, și ar trebui să năsuiescă spre independență și spre unirea națională. Toți Bulgarii sūt naționali, așadar majoritatea politicilor bulgari sūt credincioși ai Rusiei. Diplomația rusescă însă nu'i sprijinesce pe acestia, ci pe partida conservativă a triumvirilor, care voesc să supună Bulgaria influenței europene apusene. Pentru acesta națiunea bulgară a intrat în opoziția față cu Rusia, mai ales când Rusia a sprijinit lovitura de stat cu ocazia căderii lui Battenberg. Faptul acesta a grăbit conflictul. Neînțelegerea politică între Bulgaria și Rusia s'a potențat atunci încă, pe când Rusia s'a opus unirii Rumeliei-orientale cu Bulgaria. Acesta a produs adâncă impresiune în Bulgaria. Rechiemarea oficerilor rusesci n'a împiedecat învingerea Serbiei de către armata bulgară. Prin acosta încrederea în sine a Bulgariei a crescut forțe tare. Atunci națiunea bulgară a început a se cugeta la subtragerea ei de sub tutoratul politic al Rusiei. De aici a isvorit apoi

mişcarea în popor pentru apărarea lui Battenberg în contra conjurațiilor militare. Stambulov a mai declarat, că și-a ținut de-o datorință onorifică a rechiama pe Battenberg, dăr acesta n'a voit, fiindcă și-a fost pierdut încrederea față cu miliția. După retragerea lui Battenberg regenții au voit să propună Rusiei independența țerei. Cu regenții au toșt causa conflictelor, când Rusia și-a rechiemat reprezentanții săi din Bulgaria. Stambulov apoi dize, că elu a vrut să scotă pe Bulgaria de sub influința oricărei puteri esterne, prin aceea, că va stabili în țera o dinastie statornică. Pentru acosta s'a întemplat alegerea cu totul liberă a prințului Coburg.

Toți câți erau de față se dize, că au aprobat declarațiile lui Stambulov. Tatiocof însă dize, că elu a primit impresia, că Stambulov va da acuși pașaport și principelui Coburg, decât interesele Bulgariei voru pretinde acosta.

SCIRILE ȚILEI.

Impăratul Wilhelm în Viena. Impăratul Germaniei Wilhelm II a sosit în 1 Octomvre n. la Viena, însoțit de contele Dohna și de magistrul Frankenberg, ca oșpe alu monarhului nostru. În Viena s'au terminat deja pregătirile necesare și întreg orașul s'a împodobit splendidu cu ornamente pompoase. În decursul petrecerii sale la Viena, împăratul germanu va lua parte și la o vânătoare de curte arangiată în onoarea înaltului oșpe.

Postul de ministru plenipotențiar la Paris, rămas vacantu prin decedarea nemuritorului Vasile Alexandri, oferindu-se d-lui Al. Marghilomanu și d-sa refuzând să primescă, preferind a rămâne ministru în țera, s'a numit d-lu I. Văcărescu, actualu ministru la Bruxella, er în locul d-lui Văcărescu se va numi d-lu Bengescu, actualu prim secretar la legățiunea din Paris.

Parastas pentru Iulia Hașdeu. Implinindu-se doi ani dela mărtea tinerei Iulia Hașdeu, s'a cântat în țilele trecute, un parastas la cimitirul Belu, la care a luat parte o delegațiune de eleve de pe la școlile secundare cu profesorele lor, d. Stef. Mihăilescu, secretarul general alu ministerului cultelor, d. Laurianu și mai mulți cunoscuți și amici ai d-lui Hașdeu. Unu imn religios, pentru odihna sufletului răposatei, a fost cântat de elevele școlilor. Cu acosta ocaziune s'a așezat pe mormânt și bustul unu micu monumentu

repausatei, depunându-se și mai multe corone.

Deschiderea dietei unguresci. Sesiunea de toamnă a dietei unguresci s'a deschis er la 1 Octomvre n. Prezenți erau aproape toți deputații. După-ce președintele deschise ședința primă prin câteva cuvinte, ministrul Szapary a făcut cunoscutu programul lucrărilor. Ați s'au așternut proiectul pentru buget și alte proiecte, după-ce apoi ședințele se voru amâna până la 27 Octomvre, pentru-ca comitetele diferitelor resorturi să potă lucra liniștit. De rândul acesta se voru face mai multe interpelări, între cari Gullner în afacerea corespondenței în limba germană; Ugron Gábor în afacerea telegramelor ce-a trimis'o Szapary cancelariei cabinetului în Székelyhid, în afacerea serbărei mileniului Ungariei. Ministrul-președinte va răspunde acestor interelări numai mai târziu.

D-lu A. D. Xenopolu, profesor de istoria Românilor la universitatea din Iași, este numit profesor de „Istoria și literatura Românilor până la Mihaiu Viteazul” la universitatea din Bucuresci. Acosta catedră o suplinea acum în urmă Lazaru Șăineanu.

Cale ferată între Alba Iulia și Zlatna. După cum se scie, proiectata cale ferată între Alba-Iulia și Zlatna este din nou obiectul de discuțiune în comitatul Albei inferioare și juru. Acuma se ocupă cu acestu planu cavalerul Friedrich Stach din Viena, mare proprietar de mine, care întru realizarea planului a așternut o petițiune la comitat. Elu roga, ca comitatul să considere cauza de-a sa proprie, fiindcă e promovătoare din punctu de vedere alu intereselor comerciale, de comunicațiune și din punctu de vedere militar, și prin urmare și comitatul să contribuie cu ore care sumă mai mare, s'au să voteze unu aruncu asupra populațiunei. În comitat s'a dezbătut destinațiunea acestei căi ferate, de interesu localu, dăr puține speranțe de ajutor se oferu din partea comitatului, fiindcă populațiunea lui e într'o stare materială slabă și incapabilă de-a da ajutoare mari. Calea ar fi să atingă următoarele comune: Alba-Iulia, Chișfalău, Șardu, Ampoia, Tăuș, Meșeu, Găureni, Presaca, Fenișu, Galați și prin Petroșeni la Zlatna.

O scrisore a lui Kossuth. „Egyetértés” publică o lungă scrisore a lui Kossuth adresată lui Hermann Otto în

care ex-dictatorul se ocupă cu cele întemplate mai în urmă în sinul partidei independente. Kossuth atacă vehementu pe Ugron, a căru procedură o numesc lucrarea lui Herostrot. Se ocupă apoi cu principiile celor dela 1848 și a celor dela 1849.

Esposiția din Craiova. „Românu” scrie; Esposițiunea și congresul din Craiova dela 14 Octomvre a. c. avându unu variatu program alu congresului, și a esposiției vinicole, promite a fi din cele mai interesante esposițiuni speciale naționale. E cu atât mai demnă de vedutu acea esposițiune, cu atât mai interesantă de cercetat acelu congresu, cu câtu este numai opera inițiativei societăței de agricultură din Craiova presidată de d. Sava Șomănescu. D. I. Pășăreanu, care are cea mai mare parte ca inițiator, și care este unu aprigu stăruitor alu organizării acelei esposițiuni, anunță, că esposițiunea vinicolă din Craiova e pe cale să ajungă chiar o esposițiune internațională. Deja s'a înscris ca participator d. Troianovic, șeful pepinierilor de vițe dela Nicotin din Serbia.

Apponyi cu capu de calu. Scriitorul maghiar Coloman Mikszath, făcendu o schiță asupra deputatului conte Albert Apponyi, după celu glorificu în totu chipul, dize despre el: „capul lui, care s'amează cu capul unu calu nobil englescu, se întinde liniștit și cu demnitate pe grumazul său celu lungu.”

În Brăila s'a întemplat săptămâna trecută mare nenorocire. Pe când se transporta pe-o corabiă unu clopotu bisericoscu mare, greu de cinc mii kilograme, serupse podul și clopotul cădu în Dunăre. Se dize, că de ce omeni au fost omorâți, și alți mai mulți răniți.

Resultatele recrutației în 1889.

Comitetul militar tehnicu administrativ publicu deja acuma resultatul recrutației în anul 1889. Scimă, că în anul 1889 s'au făcutu asentările pentru prima oră după noua lege militară, er tabelele statistice arată efectul unei legi militare cu cifre.

Celu mai remarcabilu resultat este, că numărul recrutaților e cu multu mai mare ca în alți ani. Dintre 734,191 obligați a se supune asentării în anul trecut în cele dintâu trei clase de etate, au fost declarați ca apti de serviciu 156, 146. În anul 1888, în care erau înscrisi în listele de asentare cu 150,000 mai mulți, au fost declarați ca apti și

Ce mai cugetă nebun! Pe unde ți-a umblat mintea?

— „Domnule, la vestmântul de catifea purpură nimicu nu arată mai bine umbra, ca violetul pe purpuriu!”

„Ei, băiete, cât de mult ai învățat; nu cumva m-ai da mie prelecțiuni?” adause rîdendu.

— „Oh! barem de ași pute să primesc eu lecțiuni dela d-ta, domnule meu,” — oftă băiatul, — „sciu că ași întrece pe toți discipulii d-tale!”

„Ei, asta-i prea mare încredere,” dize Velasquez. „Tu ești trufașu, Juan. Dără pentru-că m'ai vedutu lucrându ore întregi, cugeti că și tu ești capabil de aceea? Nu merge aceea așa ușor!”

— „Sciu, stăpâne,” ilu intrerupse băiatul, „însă prin diligență în curându i-ași ajunge. Mă uitu numai de multori, cât de rău amestecă vâpselele, cât de neistețu își aședă picturele, cu deosebire fii grandilor, m-ar plăce de multe-ori să le lovescu penelul din mână; cum cuteză să facă atari murdării în laboratoru lui Velasquez?”

„Dreptu ai. Ii vomu și alunga pe acei domnișori,” dize Velasquez măniosu, „și pentru aceea pe tine, Juan, te incredințezu, că încă în săptămâna acosta să scoți afară tote picturele din odăi;

trebuie că acestea pe te rușinoșe să le depărtăm. Acolo voiu aședă picturele adevăraților mei discipuli, acelea întru adevăr și merită.”

— „Vai, stăpâne,” dize băiatul întristat, „dără voru scii domnișorii, mă voru bate erăși cu biciurile lor, ca mai deunăși, pentru-că nu am spălatu două peneluri.”

„Aceea nu o voru face,” dize magistrul. „Dără te voru întreba, că pentru-ce le-ai scos afară, spune-le, că așteptu unu oșpe din Olanda, care imi va cerceta laboratoru, care e unu artistu, și care va judeca. Afară cu picturele grandilor!”

— „Dăr, dără nu-mi voru crede?” „Ți voru crede, căci și ei încă sciu, că în săptămâna acosta va sosi pentru Velasquez diua cea mai însemnată și mai frumoasă din viața lui; în săptămâna acosta eroulu școlii din Flandria, marele Paul Petru Rubens, va cerceta pe Velasquez.”

— „Domnule!” strigă micul arap, „Rubens vine la noi, marele Rubens?” „Cum? și tu ilu cunosci de pe nume?”

— „O, stăpâne! are unu chipu în Escorial. E dreptu, că l'am vedutu de multu, dăr nu l'am uitatu. M'am totu

rugatu de tatăl-meu, ca să mă vândă lui Rubens, dăr Rubens șede departe de noi în o altă țera streină. Atunci am discurs: decât nu potă să fiu alu lui Rubens, atunci voesc să fiu alu lui Velasquez.”

Velasquez se uită lungu și pătrunătoru la micul arap, care stetea înaintea lui în vestmintele-i dure, ținându-i vâpselele și întindendu i penelurile. Fața arapului strălucia de bucurie.

„Juan! pentru acestea cuvinte ți concedu, ca să pictoresci, dăr despre acosta nu-i iertatu să scie nimenea.”

Juan cădu în genunchi și îmbrățișă genunchii stăpânului său, plângea și ridea de bucurie.

— „Numai atata am doritu, stăpâne,” dize plângendu, „și acum mă voiu strădui a arăta, că eu am fostu sclavul lui Velasquez.”

A trecut unu anu dela acestu evenimentu și Rubens totu nu a mai sosit. Insuși Velasquez și patronul său iubitoru de artă abia așteptau minutul, când marele magistr alu artelor va sosi în Spania și va pronunța judecata asupra artei spaniole.

Rubens, care a fost tot-odată și scriitoru, poetu și diplomatu*), se de-

*) I. Collinde Plancy. Rubens chez Velasquez.

cise dără, că în călătoria sa va cerceta și pe Velasquez; împrejurările însă l'au împiedecat multu timp. Numai într'unu târziu primi Velasquez epistola lui Rubens, în care scrie, că acum e pe cale cătră elu și astfelu siguru l'au cerceta.

S'au făcutu mari pregătiri pretutindeni pentru primirea lui Rubens. — Unu suveranu nu i-au pregătitu mai multe surprinderi, distincțiuni, — dăr același a fost și Rubens, — suveranu în înțelesu mai largu, elu a fostu regele pictorilor Olandesi.

Iubitorul de artă Filipu alu IV primi pe renumitul artistu cu o pompă și distincțiune ne mai pomenită; cercetarea lui Velasquez s'a pus pe diua următoare. Velasquez — pe dreptu numit Rubens alu Spaniei — în laboratoriu său, încungiuratu de discipulii cei mai eminenți ai săi, aștepta cu nerăbdare pe magistrul de Flandria. Pe păreți juru-împrejuru erau aședate picturele lui cele mai eminenente, în mijlocul salei era aședat opul celu mai recentu alu lui Velasquez, numai de jumătate gata.

Suita lui Rubens a sosit în fine; regele și curtenii săi, Rubens și câți-va discipuli veniți cu elu urmau marelui magistr. Velasquez primi pe oșpeții

recrutați numai 132,698 omeni. Numărul mai mare al recruților din anul trecut este d'ér o urmare a noii legi militare, după care acum se asentează în rezerva de întregire (Ersatzreserve) și posesorii de moșii părintești moștenite, și susținătorii părinților și a altor membri ai familiei, și cei mai puțin apti de serviciu, cari mai înainte erau temporal eliberați. Dacă înrolarea celor mai puțin apti va fi un câștig adevărat pentru armată, nu mai discutăm. D'ér îngrijirea nu este nefundată, că prin această armată va dobândi numai un avantaj foarte problematic. Dintre acești mai puțin apti mulți nu vor suporta greutatea companiei, ei vor rămâne numai în drum, vor pierde pușca și montura, vor umple ambulanțele și spitalele de câmp, scurtă, vor fi numai o povară și nu vor folosi serviciului.

Cei aflați ca apti în cele dintâu trei clase de etate în anul 1880 au fost 210 la mii, dintre cei chemați la înrolare, 150 la mii în anul 1888 și 179 la mii în anul 1889. Cei mai puțin apti i-a avut totdeauna cercul de la Zara, cei mai puțin apti cercul de la Insubric și Cracovia.

La Insubric nu contribuie atât lipsa de omeni apti, cât mai mult împrejurarea, că în Tirolul sudic fugi relativ mulți de miliție. Austria de sus, Salzburg, Stiria, Carintia, Litoralul, Boemia și Dalmația dau un rezultat mai favorabil de omeni apti de serviciu, decât s'a calculat ca terminu mediu al monarhiei. Ungaria însă nici în 1880, nici în 1888 și 1889 n'a ajunsu terminu mediu. Astfel în Ungaria dintre 1000 obligați la înrolare au fost aflați apti în 1889 numai 151, ér în Austria de jos 206, în Austria de sus 247, în Salzburg 265, în Stiria 246, în Carintia 279, în Dalmația 282. Chiar Galiția cu cei 161 apti de serviciu ai ei stă mai pe sus de Ungaria. Numai Carniolia (138 la mii), precum și Croația și Slavonia (130 la mii) stau îndărătul Ungariei. De aci rezultă, că în Ungaria este încă mult de făcut spre a avé o populație sănătoasă și fisicesce tare. În fine mai însemnă, că în întreaga monarhie cei mai puțin apti au fost înrolați în cercul militar Timișoara (353 la mii), apoi în alți Zagrabiei (336 la mii); cei mai puțin apti în cercul militar Zara (72 la mii). Intre cei 154.146 înrolați în 1889, au fost cu totul 40.650 „mai puțin apti.“ Date mai detaliate se pot afla în „anuarul statistic militar“ al comitetului tehnic-administrativ.

Dare de sémă și mulțămintă publică.

După ce în adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul VIII de învățământ al Reghinului, ținută în Jabenița la 5—7 August v. c. a exprimat mulțămintă protocolară acelor prea stimați D-ni autori, cari au donat opuri de ale D-lor pe sémă bibliotecii noastre, ne ținem de sânta datorință a aduce căldurésele noastre mulțămiri și pe această cale.

Dela d-lu Georgiu Sionu din Bucuresci am primit prin d-lu Alesandru Popu, arhivaru la Academia română, următoarele opuri: 1) Suvenir contimporane 1 vol. 2) Dramatice 1 broșură. 3) Misanropul de Meliere trad. de G. Sionu o broșură. 4) Istoria țerei românesce de Tunusli, trad. de G. Sionu 1 broșură. 5) Fotino, Istoria generală a Daciei, traducere de G. Sionu, Tomu II și III 2 volume. 6) Bandille, Socrate și femeia sa trad. de G. Sionu 1 broșură. 7) Cornelia Horațiu trad. de G. Sionu 1 broșură. 8) Racine, Athalia trad. de G. Sionu 1 broșură. 9) Racine Phedra trad. de G. Sionu o broșură. 10) Suvenir de călători de G. Sionu 1 broșură. 11) Una sută fabule, de G. Sionu 1 broșură. 12) Știința și economia politică de Demetriu Sionu 1 broșură în 6 exemplare. 13) Conferințe literare de G. Sionu 1 broșură în 6 exemplare. 14) Apărarea de distrugere a monumentelor naționale 1 broșură. 15) Poesii de G. Sionu 1 volum. 16) Reforma judiciară de Mandrea 1 broșură. 17) Memoriu despre restaurarea monumentelor istorice de N. Gabrilescu 1 broșură. 18) Algebra de N. Culianu 1 vol. 19) Buciumul „Revistei literare“ Nr. 1 și 2. 2 broșure. 20) Răspuns la raportul comisiei de informație pentru darea în judecată a ministerului d-lui Ioan Brătianu 1 broșură. 21) Viitorul nostru economic de P. S. Aurelian 1 broșură. 22) Legea monetară de Sturza 1 broșură. 23) Autocefalia bisericii române de P. S. Parteni 1 broșură. 24) Despre cinstirea și închinarea icônelor de Melchisedec 1 broșură.

Dela d-lu N. F. Negruțiu din Gherla am primit următoarele opuri: 1) Numerii 76 și 77, Naratiune istorică de Ioan Tanco. 2) Manual Catehetic de Basiliu Rațiu. 3) Renascerea limbii române de Dr. Gr. Silasi broșura I, II și III. 4) Poesii de V. R. Buticescu 1 broșură. 5) Istoria pentru începutul Românilor de Petru Maior 1 volum. 6) „Preotul român“ anul IX 1883 1 volum. 7) Cărțile sântului român. Cursul 9 anul 1884. 8) Merinde dela școlă de Dr. Georgiu Popa 1 vol. 9) Anecdote și glume de T. V. Ghiaja.

Dela d-lu Michail Cogălniceanu: Cronicile Moldovei și Valahiei 3 vol.

Dela d-lu Alesandru Popu, arhivaru la Academia română: 1) Tetravangeliul diaconului Coresi tipărit din nou după ediția dela 1560—68 1 vol. 2) Aron Pumnul, voci asupra vieții etc. de Dr. I. Sbiera. 3) Scrierea Ieroschimonachului Ciriach Romniceanu de prof. Erbiceanu 1 volum.

Dela d-lu Zaharia Boiu, asesoru consistorial: Cuvântări funebrele și memoriale cu un adău de teosturi biblice pentru cuvântări funebre 1 volum.

Dela d-lu Dr. D. P. Barcianu, profesor seminarial: 1) Istoria Naturală, cursul I și II 2 volume. 2) Lucrul de mână în școlă populară 1 broșură.

În fine dela d-lu Dr. I. Popescu concepișu: Pedagogia de Simeon Bărnutu 1 vol. Psihologia empirică și logică, de S. Bărnutu un volum, și Dreptul Natural publicu totu de S. Bărnutu 1 volum. Dela d-lu Ioan Branea parochu în Măierau 12 volume cărți vechi.

În fine exprimând încă-odată mulțămintele noastre donatorilor amintiți, nu putem trece cu vederea de a nu aduce sincerile noastre mulțămiri d-lui Alesandru Popu, arhivaru la Academia română, care ne-a înlesnit corespondența, dându-ne deslușirile de lipsă, precum și espedându-ne opurile donate pe sémă bibliotecii noastre.

Din ședința a III-a adunării generale ținută în Jabenița la 7 August 1890 st. v.

Ioan Duma
vice-președinte.

Teodor Morariu
secretar.

DIVERSE.

Atentat contra Țarului. Din Lembergu se scrie, că pe linia căii ferate Petersburg-Varșovia, între stațiunile Raliza și Antonopolu, a deraliat locomotiva și mai multe vagoane au fost tare vătămăte. Cercetându-se după cauza deralierei, spre cea mai mare surprindere s'au aflat între roțele locomotivei patru bucăți de lemn, ce au fost puse acolo imediat înainte de sosirea trenului, de nise făptuitori necunoscuți. Fiind-că prin Varșovia se lățise vestea, cu o di mai înainte, că cu trenul acela are să sosesc Țarul, se crede, că a fost un atentat politic. De urma făptuitorilor încă nu s'a dat.

Erupție de vulcan. Vulcanul, stîns de mai mult secul, de pe muntele Mombacho din statul Nicaragua (America-centrală), erăși și-a început activitatea și amenință cu cutropire ținutul de prin împregiurime. Locuitorii fugi în mase mari căntânduși scăparea. Poporațiunea orașului Granada în timp de o săptămână a scăduțu dela 5 mii la 3 mii de suflete. Casele, cari sunt de-a rândul numai cu un etagiu, bisericile și alte edificii publice au suferit stricăciuni însemnate. În Managua, Masaya, Rivas și alte orașe, în urma unei izbucniri puternice a vulcanului, toate edificiile atinse au fost distruse. Dece mii locuitori și-au părăsit țera dinaintea grănicului vulcan.

Carnea de Chineză drept delicat. Antropofagii negri din Queenslandia-nor-

dică au o plăcere deosebită pentru Chinez. Causa e, că carnea Chinezilor are o fineț și un gust escelent, fiind-că se nutresc, așa dicend, aproape numai cu ursore. În Australia se află acum foarte mulți Chinez și s'elbatici nu de mult au prins și au mănăcat cete întregi din aceia, cari au cutezat a trece peste hotarésele culturi, ca să-și caute locuri potrivite pentru colonizare.

Atentat contra prezidentului din Mexico. Din New-York se scrie, că cu ocaziunea serbării naționale dela 11 Sept. n. s'a făcut un atentat în contra lui Diaz, președintele Mexicului. La iluminatiunea de sera președintele s'a prezentat pe balconul palatului său, unde a fost întâmpinat din partea mulțimei cu strigări sgomotose de „să trăiescă.“ Abia răsulare acestea, când de-odată se acuză mai multe detunături de pușcă ținute asupra președintelui. Președintele însă a rămas nevătămat. Se dice, că s'au prins 14 indiviți bănuți.

RECTIFICARE. În Nr. de eri alți fôiei noastre, la „Scirile d'ilei“, șirul 3 din jos, în loc de „cuota“, este a se ceti cota; pe pag. 3, colona 2, șirul 11 și 12 din jos este a se ceti: „demnitatea, ce o are, însulfă respect în sus și în jos, pentru-ce se alerge după grații?“ în loc de: „pentru-ca“ se alerge etc.; ér în foileton, în șirul din urmă, în loc de „pinacoteca“ din Bologna, este a se ceti: „pinacoteca din Bologna.“

„ALBINA“ institutu de credit și de economii. Filiala Brașov.

Conspectul operațiilor în luna Septemvre 1890.

Intrate:

Numerar cu 31 August 1890. fl.	6,384.52
Depuneru spre fructificare . . .	95,066.39
Cambii răscompărate . . .	81,117.52
Conturi curente . . .	112,239.42
Imprumuturi pe produse . . .	2,075.—
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi . . .	11,170.—
Monetă . . .	3,538.54
Interese și provisiuni . . .	5,137.10
Comisiuni . . .	9,075.31
Diverse . . .	8,184.06
	fl. 333,987.86

Eșite:

Depuneru spre fructificare fl.	134,459.27
Cambii escomptate . . .	99,480.28
Conturi curente . . .	51,616.19
Imprumuturi pe produse . . .	6,421.38
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi . . .	6,134.—
Monetă . . .	12,212.06
Interese și provisiuni . . .	216.31
Comisiuni . . .	11,051.50
Diverse . . .	9,278.79
Spese și salare . . .	1,101.77
Numerar cu 30 Sept. 1890	2,016.31
	fl. 333,987.86

V. Bologa, m. p. N. P. Petrescu m. p. dirigentu. adjunctu.

V. Uvegeșu, m. p. comptabilu.

Editor și redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

strălucit stând lângă stavila sa, pe față-i — ca nu altă-dată, — i-se revêrsa o paliditate artistică. Sublimitatea momentului l'a p'etrunsu...

Rubens, un om înalt, spătos, cu statură nobilă, pași înainte. În sală se făcu o liniște mortală. Marele artistu din Flandria își preumbla încetu ochii săi mari și vioi pe picturi, apoi pași încetu înaintea lui Velasquez și tăcut se plecă, ca să-i sêrute mâna.

Acastă scenă, în liniscea cea mare, a fost atât de măreț, încatu inima tuturor celor prezenți se umplu de plăcere și bucurie. Tăcerea o întrerupse Rubens.

„Velasquez, d-ta ești mare și glorios!“

Fața lui Velasquez a roșitu.

— „O!“ dîse Velasquez în ton modest întorcându-se cătră rege, decă Majestatea Ta nici când nu m'ai fi remunerat cu nimic, ađi m'ai înavuțit, m'ai făcutu avutu pe deplin!“

Luă apoi mâna lui Rubens, o strînse la inima sa și a mersu apoi la toate chipurile. Buzele lui Rubens au rămas mute, d'ér fața îi vorbea și inima lui Velasquez l'a priceputu... Au mersu apoi în sala a dou. Aici erau espuse picturile discipulilor. Rubens de multe-

ori privia în modu semnificativ la discipulii săi prezenți.

Rubens încă nu s'a oprit nici la un chip, încetu mergea mai departe și atata îi era destul artistului. Acum au ajunsu chiar la capetu, când deodată se opri înaintea unui chip de o mărime mijlocie.

„Ce-i acesta?... cine a făcutu acestu chip?“ întrebă Rubens plin de uimire.

Velasquez pași mai aproape și stetu și elu uimit.

— „Cine e dintre D-vostre autorul acestui chip?“ întrebă Velasquez pe discipulii săi, cari erau de față.

Discipulii fără nici un cuvânt s'au retrasu, nici unul dintre ei nu a fost autorul celui chip.

„Pictura acesta va fi a d-tale, d-le Velasquez!“ dîse Rubens, esaminându chipul multu timp. „D-ta ai voit să mă pui la probă; da, în chipul acesta, e dezvoltată totă arta d-tale. Nu nega!“

— „Ba nu“, esclama Velasquez, „acesta nu-i opul meu.“

Rubens luă în mână chipul, căutu multu timp numele, în fine surprinsu esclama:

„Juan Paréja!“
În sală a eruptu un hohotu mare.

— „Cine e acela! care-i Juan Paréja?“ întrebă Rubens.

„Sclavul meu, — un arap!“

— „Mâna, care într'atata s'a apropiat de a lui Velasquez“, dîse Rubens în mod leal, „pe nedreptul portă cătușile sclaviei. Velasquez, d-ta ai unu discipul și eu, Paul Rubens, dicu, că acela e Juan Paréja!“

„Unde-i Paréja?“ strigă regele. „Chiamă-l înainte, de ađ înainte nu va fi sclav. Eu îl voi lua în protecțiunea mea, și de ađ încolo să fiă nobilul Spaniei.“

— „O!, domnul meu și regele meu!“ strigă Juan arătându-se din un unghiu și plângendu se aruncă la piciorésele lui Filipu al IV-lea.

Rubens și Velasquez s'au retrasu la o parte și Velasquez enară lui Rubens viața lui Juan.

„Scolă-te!“ dîse regele, „de ađ încolo ești liber. Velasquez! cere rebonificarea pentru sclavul tău.“

— „Maiestate! eu sunt rebonificat pe deplin, am dat lumii unu artist și atata e destul sufletului meu. Juan! tu ești liber.“

„O! nu! nu! stăpâne!“ strigă micul arap între lacrimi. — „Retrage-ți cuvântul: domnul meu și regele meu, la-

să-mă, ca să pot fi sclavul lui Velasquez. Eu voi rămâne sclav, d'ér scăpați pe tatăl meu, pe tatăl meu fugariul, care și acum rătăcesce purtându cu sine frica pedepsei amare!...“

Ochii lui Velasquez se umplu de lacrimi și în lacrimi a enorat adunării strălucite sôrtea lui Juan și a tatălui său. Acestă alipire și iubire a micului arap a fost mai pe sus de remunerațiunea artei. Părintele lui Juan și-a căștigat iertarea și libertatea prin nemărginita iubire a fiului său.

Acastă e cea mai frumoasă scenă din viața lui Velasquez. Rubens nu peste mult s'a depărtat, d'ér Juan nu și-a părăsit magistrul său. Ilu ademeniau regii și principii cu mărime și avere, d'ér Juan a rămasu sclavul magistrului său până la ultima lui suflare.

Numele lui Juan Paréja splendidu luccese pe cerimea artei. Opul său cel mai măreț: „Chiamarea S. Mateu“, se pôte vedé în Madridu. Opurile lui sunt rare, d'ér cu atatu mai prețiose.

Velasquez muri în pestilența din 1660. Succesorul său, marele Murillo, susținu încă multu timp numele picturii spaniole; după elu însă a apus pentru tot-déuna.

(M. Xaver.) Iuliu Moldovanu.

Cursul pieței Brașev

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Banconote românești, Argintă românească, Napoleon-d'ori, Lire turcesci, Imperial, Galbini, Seria.fonc., Albina, etc.

Cursul la bursa de Viena

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Renta de aur, Renta de hârtie, Imprumutul căilor ferate ungare, etc.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes osti ungare, Amortisarea datoriilor, Bonuri rurale, Bonuri croato-slavone, etc.

Sz. 6958—1890 tkvi.

434,1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Muscan G. Iisie s társa végrehajthatónak Muntean Vlad végrehajtást szzenvedő illetve Comsia I. Ioan jelzalogás hitelezőnek, Metian Trajan esperes árverési vevő elleni 266 frt. 66 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbírósg) területén lévő, Zernest község határán fekvő a zernesti 518 sz. tjkvben A+1041 hr. sz. fekvőre 400 frtban; a 2838 és 2924 hr. sz. fekvőkre 20 frtban; a 3275 hr. sz. fekvőre 7 frtban; a 6898 és 6908/2 hr. sz. fekvőkre 5 frtban; és a 7806 hr. sz. fekvőre 7 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890 évi October hó 24-ik napján d. e. 8 orakor Zernest község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX t. c. 42. §-ában jelzett, árfolyagminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1890 évi Augustus hó 24-én.

A kir. törvényszék mint tkvi. hatóság.

ABONAMENTE la "GAZETA TRANSILVANIEI"

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe trei luni, Pe șese luni, Pe unu an.

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe trei luni, Pe șese luni, Pe unu an.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe an, Pe șese luni, Pe trei luni.

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe an, Pe șese luni, Pe trei luni.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se voru abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Iunie 1890.

Large table with multiple columns showing train schedules between various stations like Budapest, Brașov, Cluj, Sibiu, etc. Includes train names, departure times, and arrival times.

Nota: Numerii incuadrați cu linii gróse înseamnă órele de noapte.